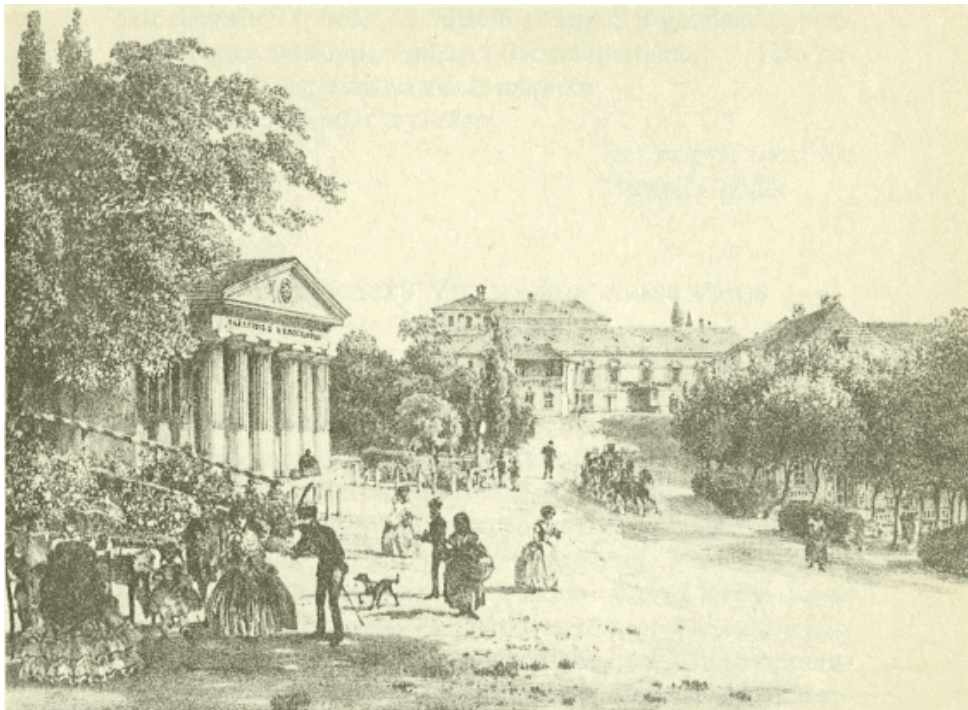

Budapesti Negyed 46. (2004/4)

A színház mint társaséleti színtér a 19. századi Budapesten

KERÉNYI FERENC

A színművészet alapvető sajátossága, hogy időlegesen tárgyiasuló műalkotását, a színházi előadást csakis közönsége jelenlétében tudja realizálni. A nyilvánosság tehát előfeltétele a színjátéknak, ez nem kíván bizonyítást; a kutatás tárgyát így e nyilvánosság szélessége, mélysége, a közönség létszáma, összetétele, a recepció milyensége képezheti.

Ha megkésve is, nálunk szintén lezajlott az a folyamat, amelynek során a kastélyszínházakba visszavonult barokk reprezentáció és a létformája, pedagógiai célzata miatt eleve korlátozott iskolai színjátszás helyet adott a hivatásos színjátszásnak, ahol "a közönség azonban már egy másik nyilvánosság hordozója, melynek a reprezentatív nyilvánossághoz semmi köze." Valóban, nálunk is a 18. és a 19. század fordulóján a színház a legdemokratikusabb színtér, ahol ugyanazt az előadást látta a páholybérllő arisztokrata, a zártszékek hölgyközönsége, a földszinten ülő vagy álló-sétáló polgár vagy nemesi értelmiségi és a karzat jurátusa vagy

mesterlegénye.

<http://epa.oszk.hu/00000/00003/00033/kerenyi.html>